УДК 336.71:336.72
JEL: G21; G28; O33
DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2026-9-577-584

ОЦІНЮВАННЯ ВПЛИВУ БАНКІВСЬКОГО РЕГУЛЮВАННЯ НА ЦИФРОВУ ТРАНСФОРМАЦІЮ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ

©2026 **КРИСЬ К. М.**

УДК 336.71:336.72
JEL: G21; G28; O33

Крись К. М. Оцінювання впливу банківського регулювання на цифрову трансформацію комерційних банків України

У статті досліджено вплив розвитку банківського регулювання на цифрову трансформацію комерційних банків України. Актуальність дослідження зумовлена тим, що цифровізація банківських послуг відбувається одночасно з оновленням правил дистанційної ідентифікації, платіжної діяльності, електронних довірчих послуг і відкритого банкінгу. Метою статті є визначення характеру та механізмів впливу регуляторних змін на цифровізацію банківської діяльності та перевірка гіпотези про інституційно-стимулюючу роль регулювання. Методологічну основу становлять аналіз і синтез, порівняння, структурно-динамічний аналіз, групування, індексний і кейс-метод. Інформаційною базою є нормативні акти та матеріали Національного банку України, статистика платіжного ринку, а також публічна звітність і повідомлення АТ «Райффайзен Банк». Встановлено, що модернізація регуляторного середовища створює умови для масштабування дистанційної ідентифікації, цифрових платежів та відкритого банкінгу. У 2025 р. через систему BankID НБУ проведено 109,4 млн успішних електронних ідентифікацій, а частка безготівкових операцій у загальній кількості карткових операцій становила 95,5%. Практичний кейс АТ «Райффайзен Банк» показує, що регуляторні можливості реалізуються через конкретні технологічні та організаційні рішення: розвиток MyRaif, цифрове відкриття рахунків ФОП та інтеграцію з державними цифровими сервісами. Після запуску цифрового онбордингу ФОП у червні 2026 р. понад 1,5 тис. рахунків було відкрито через MyRaif, а частка нових ФОП, які відкривали рахунки цифровими каналами, досягла 67%. Наукова новизна полягає в удосконаленні підходу до оцінювання регуляторного сприяння цифровізації через поєднання показників ідентифікації, платежів, відкритого банкінгу та дистанційного обслуговування. Доведено, що регулювання доцільно розглядати не як єдину причину цифрової трансформації, а як інституційний фактор, який формує правила, стандарти та інфраструктуру для технологічних змін банків.

Ключові слова: *банківське регулювання; цифрова трансформація; комерційний банк; цифровізація; відкритий банкінг; BankID; цифровий онбординг.*
Табл.: *3.* ***Формул:*** *1.* ***Бібл.:*** *16.*

Крись Катерина Миколаївна *– магістрантка, Державний університет «Житомирська політехніка» (вул. Чуднівська, 103, Житомир, 10005, Україна)*
E-mail: *zfbs25m_kkm@student.ztu.edu.ua*
ORCID: *https://orcid.org/0009-0007-6107-1266*

UDC 336.71:336.72
JEL: G21; G28; O33

Krys K. M. Assessing the Impact of Banking Regulation on the Digital Transformation of Commercial Banks in Ukraine

The article examines the impact of banking regulation on the digital transformation of commercial banks in Ukraine. The relevance of the study is determined by the simultaneous development of digital banking services and regulatory changes in remote identification, payments, electronic trust services and open banking. The aim is to identify the nature and mechanisms through which regulatory changes affect the digitalization of banking and to test the hypothesis that regulation has a stimulating rather than exclusively restrictive role. The research uses analysis and synthesis, comparison, structural and dynamic analysis, grouping, an index approach and a case study. The information base includes regulatory acts and materials of the National Bank of Ukraine, payment market statistics, and public reports and announcements of JSC Raiffeisen Bank. The findings show that regulatory modernization supports the expansion of remote identification, cashless payments and open banking. In 2025, 109.4 million successful electronic identifications were completed through the NBU BankID system, while cashless transactions accounted for 95.5% of all card transactions by number. The Raiffeisen Bank case demonstrates how regulatory opportunities are translated into technological and organizational solutions, including MyRaif, digital onboarding of individual entrepreneurs and integration with public digital services. After the launch of digital onboarding in June 2026, more than 1.5 thousand individual entrepreneur accounts were opened through MyRaif, and by the end of August 67% of new entrepreneurs opened accounts through digital channels. The scientific novelty lies in improving the assessment approach by combining indicators of digital identification, payments, open banking and remote service into an integrated view of regulatory support for digitalization. The study concludes that regulation should not be interpreted as the sole cause of digital transformation; rather, it is an institutional factor that establishes rules, standards and infrastructure for technological changes in banks.

Keywords: *banking regulation; digital transformation; commercial bank; digitalization; open banking; BankID; digital onboarding.*
Tabl.: *3.* ***Formulae:*** *1.* ***Bibl.:*** *16.*

Krys Kateryna M. *– Master's Student, Zhytomyr Polytechnic State University (103 Chudnivska Str., Zhytomyr, 10005, Ukraine)*
E-mail: *zfbs25m_kkm@student.ztu.edu.ua*
ORCID: *https://orcid.org/0009-0007-6107-1266*

Цифрова трансформація банківського сектора є одним із ключових напрямів перебудови фінансової системи України. Вона охоплює не лише перехід від традиційного обслуговування до мобільних і дистанційних каналів, а й автоматизацію бізнес-процесів, цифрову ідентифікацію, використання API, обмін даними та інтеграцію банків із фінтех- і державними цифровими сервісами [1–4].

Водночас цифровізація не може розглядатися лише як наслідок технологічного прогресу. Банки

працюють у середовищі, де правила ідентифікації, платежів, захисту даних, електронних довірчих послуг і відкритого банкінгу визначають межі й умови впровадження цифрових рішень [11–15]. Тому важливим є дослідження не просто рівня цифровізації, а механізму взаємодії регуляторних змін із практичними рішеннями банку.

Наукова проблема полягає у визначенні того, якою мірою оновлення банківського регулювання створює інституційні умови для цифрової трансформації комерційних банків. Особливо показовим є аналіз великого банку, який одночасно використовує дистанційні канали, цифровий онбординг, Open API та фізичну мережу.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Міжнародна наукова література розглядає цифрову трансформацію банків як складний процес, у якому технологічні інновації змінюють бізнес-моделі, конкурентне середовище та взаємодію з клієнтами [1–3]. P. Gomber, J.-A. Koch та M. Siering [1] акцентують увагу на розвитку цифрових фінансів і фінтеху, X. Vives [2] – на цифровому порушенні традиційної банківської моделі, A. Boot et al. [3] – на поєднанні нових технологій із уже сформованими фінансовими практиками. Basel Committee [4] наголошує на необхідності адаптації нагляду до фінтех-розвитку.

Українські дослідження зосереджуються на стані цифровізації банківського сектора, розвитку цифрових послуг, конкурентних перевагах і трансформації клієнтських каналів [5–10]. Разом із тим недостатньо опрацьованим залишається питання системного оцінювання того, як конкретні регуляторні зміни створюють передумови для цифрових результатів окремого банку. Саме цей аспект визначає дослідницький фокус статті.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є оцінювання впливу розвитку банківського регулювання на цифрову трансформацію комерційних банків України та конкретизація такого впливу на прикладі АТ «Райффайзен Банк». Для досягнення мети визначено завдання: уточнити механізм взаємодії регулювання та цифровізації; проаналізувати динаміку цифрових платежів та BankID; оцінити значення відкритого банкінгу; дослідити практичний кейс банку; перевірити гіпотезу та сформувати рекомендації.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Гіпотеза H1 сформульована так: модернізація та вдосконалення банківського регулювання України створює сприятливі інституційні умови для прискорення цифрової трансформації комерційних банків, що проявляється у зростанні використання дистанційних каналів, цифрової ідентифікації, безготівкових платежів та цифрового онбордингу.

Для перевірки гіпотези використано аналіз і синтез, порівняння, структурно-динамічний аналіз, групування, індексний метод, кейс-метод і графічний підхід. Оцінювання побудовано за чотирма блоками: цифрова ідентифікація; цифрові платежі; відкритий банкінг і API; цифрове дистанційне обслуговування. Важливо, що ці методи дозволяють встановити інституційний взаємозв'язок, але не доводять одновимірну причинність.

Інформаційною базою є нормативні документи та статистичні матеріали НБУ, матеріали АТ «Райффайзен Банк», наукові публікації та відкриті дані за 2024–2026 рр. Для практичного кейсу використано лише публічно доступну інформацію; внутрішні показники конкретного відділення не вигадувалися.

Цифрова трансформація банківського сектора України в умовах розвитку регулювання

Цифрову трансформацію комерційного банку доцільно розглядати як системний процес зміни каналів обслуговування, ідентифікації клієнта, внутрішніх операцій, способів обміну даними та бізнес-моделі. Умовно можна виділити п'ять взаємопов'язаних рівнів: цифровізацію каналів; цифрову ідентифікацію; автоматизацію процесів; платформізацію; інтелектуалізацію. Перехід між ними означає поглиблення трансформації від окремого цифрового сервісу до перебудови процесів.

Регулювання при цьому має подвійний ефект. З одного боку, воно встановлює вимоги до безпеки, ідентифікації, платежів і захисту інформації. З іншого – створює стандартизовані правила, без яких масштабування цифрових продуктів було б складнішим. Такий підхід відповідає висновкам міжнародних досліджень, де розвиток цифрових фінансів розглядається у взаємодії технологій, інституцій і ринкових стимулів [1–4].

Динаміка цифровізації платіжного ринку України

Платіжний ринок є одним із найбільш наочних індикаторів цифровізації. За даними НБУ, у 2025 р. кількість операцій із платіжними картками становила 9512,3 млн, а їх сума – 7157,2 млрд грн. Кількість безготівкових операцій досягла 9083,5 млн. Одночасно зросли кількість платіжних терміналів, активних карток і токенізованих карток [15] (*табл. 1*).

Таблиця 1

Основні показники цифровізації карткових платежів в Україні у 2024–2025 рр.

Показник	2024 р.	2025 р.	Зміна
Кількість операцій з картками, млн	8647,5	9512,3	+10,0%
Сума операцій, млрд грн	6566,2	7157,2	+9,0%
Кількість безготівкових операцій, млн	8193,7	9083,5	+10,9%
Кількість платіжних терміналів, тис.	496,6	558,6	+12,5%
Активні платіжні картки, млн	58,7	65,4	+11,4%
Токенізовані картки, млн	16,4	20,7	+25,9%

Джерело: складено авторкою за даними [15].

Дані свідчать про стійке зміщення платіжної активності в цифровий формат. Особливо показовим є зростання токенізованих карток, оскільки воно відображає не лише збільшення кількості карток, а й поширення технологій, пов'язаних із цифровими пристроями та безконтактною взаємодією.

Роль системи BankID НБУ у цифровій трансформації банків

Дистанційна ідентифікація є базовою умовою цифрового онбордингу. У 2025 р. через систему BankID НБУ проведено 109,4 млн успішних електронних ідентифікацій, що на 25% більше, ніж у 2024 р. На початку 2026 р. система включала 39 банків-ідентифікаторів і 112 надавачів послуг [14].

Зростання використання BankID показує, що цифрова ідентифікація переходить із допоміжного механізму в елемент повсякденної фінансової взаємодії. Водночас її розвиток потребує від банків належного рівня кібербезпеки, захисту даних і технологічної готовності. Саме тому регуляторний вплив проявляється через поєднання можливості дистанційної взаємодії та встановлення вимог до її безпечності.

Впровадження відкритого банкінгу як новий етап регуляторної трансформації

Положення про відкритий банкінг було затверджено НБУ 25 липня 2025 р. [12]. Його економічне значення полягає в переході від відносно замкнутої моделі до взаємодії банків, платіжних і фінтех-учасників через стандартизовані API. Для банків це відкриває можливості створення нових цифрових продуктів, інтеграції сервісів, персоналізації та розвитку API-економіки, але одночасно посилює вимоги до кібербезпеки, автентифікації та управління доступом до даних.

У березні 2026 р. НБУ вдосконалив правила платіжної ініціації у відкритому банкінгу [13]. Отже, 2025–2026 рр. можна розглядати як початковий етап формування регуляторно підтриманої цифрової екосистеми, у якій технологічні можливості банків дедалі більше залежать від сумісності з єдиними правилами ринку.

Практичний кейс цифрової трансформації АТ «Райффайзен Банк»

Для конкретизації результатів дослідження розглянемо АТ «Райффайзен Банк». Публічна інформація банку свідчить про розвиток MyRaif, дистанційного обслуговування, цифрового відкриття рахунків, сервісів для бізнесу, Open API та інтеграції з державними цифровими рішеннями [16]. Важливою характеристикою кейсу є поєднання масштабної клієнтської бази з поступовим перенесенням типових процедур у цифрове середовище.

За підсумками 2025 р. банк мав близько 2,5 млн клієнтів, а прибуток становив 10,7 млрд грн [16]. Для оцінювання саме цифрової трансформації найбільш показовим є сегмент ФОП. 30 червня 2026 р. банк запустив цифрове відкриття рахунку ФОП через MyRaif. Після запуску через застосунок було відкрито понад 1,5 тис. рахунків, а станом на кінець серпня 2026 р. 67% нових ФОП відкривали рахунки через цифрові канали [16] (*табл. 2*).

Цифровий онбординг змінює не лише канал комунікації з клієнтом, а й послідовність бізнес-процесу. Частина перевірок виконується автоматизовано, а взаємодія з державними цифровими сервісами зменшує кількість ручних дій. Це демонструє, як інституційна інфраструктура може бути перетворена банком на конкретну цифрову послугу.

Оцінювання впливу регулювання на цифрову трансформацію

Для перевірки гіпотези зіставлено ключові регуляторні зміни з фактичними проявами цифровізації. Такий підхід не означає, що кожен результат є прямим наслідком конкретної постанови. Він дає змогу визначити, чи відповідає розвиток цифрових інструментів логіці регуляторного середовища (*табл.* 3).

Таблиця 2

Окремі індикатори цифрової трансформації АТ «Райффайзен Банк» у 2026 р.

Індикатор	Значення
Клієнти банку на кінець 2025 р.	Близько 2,5 млн
Прибуток за 2025 р.	10,7 млрд грн
Клієнти-ФОП у серпні 2026 р.	Понад 130 тис.
Запуск цифрового онбордингу ФОП	30.06.2026
Рахунки ФОП, відкриті через MyRaif після запуску	Понад 1,5 тис.
Частка нових ФОП, які відкривають рахунок онлайн	67%

Джерело: складено авторкою за даними АТ «Райффайзен Банк» [16].

Таблиця 3

Взаємозв'язок регуляторних змін і цифрових результатів

Регуляторний фактор	Період	Механізм впливу	Фактичний прояв
Розвиток BankID НБУ	2025–2026	Дистанційна ідентифікація	109,4 млн ідентифікацій у 2025 р.
Платіжне регулювання	2025–2026	Поширення цифрових платежів	95,5% карткових операцій – безготівкові за кількістю
Впровадження Open Banking	з 2025 р.	API-взаємодія та обмін даними	Сформовано нормативну основу
Удосконалення Open Banking	2026	Спрощення платіжної ініціації	Розширення цифрової екосистеми
Цифровий онбординг	2026	Перенесення відкриття рахунку онлайн	67% нових ФОП Райффайзен Банку – цифровий канал

Джерело: складено авторкою за даними НБУ та АТ «Райффайзен Банк» [12–16].

Для узагальнення запропоновано умовний інтегральний індекс регуляторного сприяння цифровій трансформації:

$$ІРСЦТ = (I_1 + I_2 + I_3 + I_4) / 4,$$

де: I_1 – розвиток дистанційної ідентифікації; I_2 – цифрових платежів; I_3 – нормативної підтримки відкритого банкінгу; I_4 – регуляторного забезпечення дистанційного обслуговування. Компоненти можуть оцінюватися за шкалою 0–1. Індекс має порівняльний, а не причинно-статистичний характер.

Результати дають підстави говорити про три рівні регуляторного впливу. Інфраструктурний рівень полягає у створенні цифрових механізмів і стандартів. Процедурний рівень визначає правила перебудови конкретного банківського процесу. Поведінковий рівень проявляється у створенні умов, за яких клієнт переходить від фізичної до дистанційної взаємодії.

Перевірка гіпотези дослідження

Гіпотеза Н1 отримує підтвердження на рівні структурно-динамічного аналізу та практичного кейсу. *По-перше,* розвиток регуляторної бази супроводжується розширенням цифрових каналів: правила BankID, платіжні норми та відкритий банкінг створюють стандартизовані умови цифрової взаємодії. *По-друге,* BankID демонструє значне зростання використання – 109,4 млн успішних ідентифікацій у 2025 р. *По-третє,* кейс АТ «Райффайзен Банк» показує практичний результат у вигляді 67% цифрових відкриттів рахунків новими ФОП.

Водночас ці дані не дають підстав стверджувати про пряму одновимірну причинність між окремою регуляторною зміною та конкретним показником банку. На цифровізацію впливають технологічні інвестиції, конкуренція, споживча поведінка, воєнні ризики, цифрова грамотність і стратегія банку. Тому вплив регулювання доцільно визначати як інституційно-стимулюючий.

Основні проблеми цифрової трансформації банків

Поряд із позитивною динамікою зберігаються кіберризики, регуляторне навантаження, цифрова нерівність клієнтів, складність інтеграції застарілих інформаційних систем і необхідність балансувати між швидкістю інновацій і безпекою. Для великих банків особливо важливим є поступо-

ве узгодження нових цифрових рішень із масштабною історично сформованою ІТ-інфраструктурою.

Напрями вдосконалення банківського регулювання

На основі результатів доцільними є такі напрями: застосування принципу регуляторної пропорційності; подальша стандартизація API; формування прозорих правил використання штучного інтелекту; посилення вимог до кіберстійкості; розвиток BankID та його інтеграції з державними цифровими сервісами; створення умов для безпечного цифрового онбордингу. Для регулятора важливо одночасно не допустити надмірного навантаження на банки та забезпечити належний рівень захисту клієнтів.

Для АТ «Райффайзен Банк» пріоритетними є масштабування цифрового онбордингу, подальше вдосконалення MyRaif, розвиток Open API та перерозподіл функцій між цифровими й фізичними каналами. Відділення в такій моделі не зникає, а більше концентрується на складних операціях, консультаціях, допомозі клієнтам із низькою цифровою компетентністю та в нестандартних ситуаціях.

Додаткове оцінювання регуляторного механізму цифрової трансформації

Вплив регуляторного середовища на цифровізацію доцільно деталізувати через співвідношення обов'язкових вимог і можливостей, які надаються учасникам ринку. У традиційній моделі регулювання переважав контроль за дотриманням процедур, тоді як цифрове середовище потребує більшої уваги до технологічної сумісності, безпеки даних, стандартизації та можливості швидкого масштабування послуг. У такому контексті регуляторне рішення має оцінюватися не лише за тим, наскільки воно зменшує ризик, а й за тим, чи не створює воно зайвих бар'єрів для технологічних інновацій.

Для банків особливого значення набуває передбачуваність регуляторних змін. Цифровий продукт потребує інвестицій у програмне забезпечення, кіберзахист, тестування та інтеграцію з інформаційними системами. Якщо правила ринку змінюються послідовно та завчасно, банк може планувати такі інвестиції та розподіляти ресурси між поточними й перспективними проєктами. Натомість часті або недостатньо деталізовані зміни збільшують витрати на адаптацію та можуть відкладати запуск нових сервісів.

Важливо також розмежовувати регуляторні фактори за характером впливу. *Перша група* безпосередньо створює можливість для цифрової взаємодії: дистанційна ідентифікація, електронні платіжні інструменти та відкритий банкінг. *Друга група* формує умови безпеки: автентифікація, захист даних, кіберстійкість і контроль доступу. *Третя група* має інфраструктурний характер і забезпечує сумісність учасників ринку. Саме поєднання цих груп дозволяє перейти від окремих цифрових сервісів до системної трансформації бізнес-процесів.

Поглиблення аналізу цифрових платежів

Зростання кількості безготівкових операцій саме по собі не означає повної цифрової трансформації банків, однак воно створює кількісну основу для її оцінювання. Коли клієнт систематично використовує цифровий канал, банк отримує стимул оптимізувати пов'язаний процес: скоротити кількість ручних операцій, автоматизувати перевірки, удосконалити мобільний інтерфейс та інтегрувати платіжні сервіси з іншими продуктами. Таким чином, платіжна статистика відображає не лише поведінку клієнтів, а й економічні передумови подальших інвестицій банків у цифрові технології.

Окремої уваги заслуговує поширення токенізованих карток. Їх збільшення свідчить про розвиток цифрових способів використання платіжного інструменту без необхідності постійного фізичного контакту з карткою. Для банку це означає необхідність підтримувати технологічну сумісність із цифровими гаманцями, забезпечувати належний рівень захисту та водночас зберігати зручність клієнтського досвіду. Регуляторні вимоги в цій сфері, відповідно, впливають на архітектуру сервісу та процеси управління ризиками.

Розширення ролі BankID та цифрового онбордингу

Дистанційна ідентифікація є одним із ключових елементів переходу банків від цифрового каналу до цифрового процесу. Якщо клієнт може пройти ідентифікацію дистанційно, банк отримує можливість перенести в онлайн не лише окрему операцію, а цілий ланцюг дій – від подання заявки до відкриття рахунку та подальшого обслуговування. Це особливо важливо для сегментів, де швидкість відкриття продукту безпосередньо впливає на конкурентоспроможність банку.

Водночас цифровий онбординг не усуває необхідності контролю. Навпаки, він переносить контрольні процедури у програмне середовище. Це вимагає автоматизації перевірок, належного зберігання даних, захисту каналів комунікації та моніторингу нетипової поведінки. Тому регуляторна вимога в цифровому середовищі перетворюється на технічну та організаційну вимогу до банку.

Практичні наслідки для АТ «Райффайзен Банк»

Кейс АТ «Райффайзен Банк» показує, що цифрова трансформація має багатоканальний ха-

рактер. Розвиток MyRaif не означає повного витіснення фізичної мережі, а передбачає перерозподіл функцій між каналами. Типові, стандартизовані та повторювані операції доцільно переводити в цифровий формат, тоді як складні консультаційні та нестандартні питання можуть залишатися у сфері фізичної взаємодії. Така модель відповідає принципу клієнтоорієнтованої цифровізації.

Показник 67% нових ФОП, які відкривають рахунок онлайн, є важливим індикатором прийняття цифрового каналу користувачами. Разом із кількістю рахунків, відкритих через MyRaif, він дозволяє оцінити не лише факт запуску технології, а й її фактичне використання. Для подальшого оцінювання доцільно відстежувати час проходження онбордингу, частку заявок, що завершуються відкриттям рахунку, кількість відмов на окремих етапах та потребу клієнта в подальшій фізичній консультації.

Ризики та умови сталого розвитку цифрового банкінгу

Розвиток цифрових каналів супроводжується ризиками, які можуть зменшувати позитивний ефект регуляторної модернізації. До них належать кіберінциденти, шахрайство, витоки даних, технологічні збої, залежність від сторонніх цифрових сервісів та нерівний рівень цифрової компетентності клієнтів. Тому оцінювання цифрової трансформації має включати не лише показники використання цифрових сервісів, а й показники їх надійності, доступності та безпеки.

Для України додатковим фактором є необхідність забезпечення безперервності банківських послуг в умовах високої невизначеності. Це підвищує значення резервування критичної інфраструктури, кіберстійкості та можливості швидкого відновлення сервісів. Відповідно, майбутній розвиток регулювання має орієнтуватися не тільки на стимулювання інновацій, а й на стійкість цифрової фінансової системи.

Розширений напрям подальших досліджень

Для переходу від кейс-аналізу до кількісної оцінки доцільно сформувати панельну базу даних за найбільшими банками України. До неї можуть увійти показники кількості активних клієнтів, частки дистанційних операцій, кількості цифрових відкриттів рахунків, використання мобільних застосунків, кількості безготівкових операцій та показників фінансового результату. Регуляторні зміни можуть бути представлені як часові або бінарні змінні, що дозволить перевірити силу їхнього зв'язку з цифровими результатами.

Перспективним є також використання порівняльного підходу. Порівняння кількох банків дозволить відокремити вплив загальноринкових регуляторних змін від впливу індивідуальної стратегії конкретної установи. Це особливо важливо з огляду на те, що однакове регуляторне середовище може давати різні результати залежно від рівня технологічної зрілості, масштабу інвестицій та організаційної готовності банку.

Обговорення результатів та оцінювання практичних наслідків

Отримані результати узгоджуються з науковими підходами, за якими цифровізація банків визначається не окремою технологією, а зміною способу організації фінансової взаємодії [1–10]. Водночас запропонований акцент на регуляторному механізмі доповнює ці підходи: між нормативною зміною та цифровим результатом існує ланцюг «регуляторна можливість – технологічна адаптація – зміна процесу – використання клієнтом – операційний результат».

Практичне значення полягає в тому, що банк може використовувати регуляторні зміни як основу для планування цифрових проєктів: визначати процеси, які можна перевести в онлайн, оцінювати потребу в API-інтеграції, посилювати кіберзахист і прогнозувати зміни навантаження на фізичну мережу. Для НБУ запропонований підхід може бути корисним для оцінювання не лише формальної відповідності банків новим правилам, а й того, чи створюють ці правила умови для інновацій і конкуренції.

Обмеження дослідження пов'язані з відсутністю повної відкритої статистики цифрових показників окремих банків і неможливістю на основі одного кейсу побудувати повноцінну причинну модель. Подальші дослідження доцільно здійснювати на панельних даних найбільших банків України із застосуванням регресійного аналізу та статистичної перевірки значущості регуляторних факторів.

ВИСНОВКИ

Цифрова трансформація комерційних банків України є комплексним процесом, який охоплює канали обслуговування, ідентифікацію, платежі, внутрішні процеси та взаємодію з цифровими екосистемами. Банківське регулювання є одним із важливих інституційних факторів цього процесу, оскільки визначає правила, стандарти та інфраструктуру цифрової взаємодії.

Аналіз платіжного ринку підтвердив високий рівень цифровізації: у 2025 р. здійснено 9512,3 млн карткових операцій, з яких 9083,5 млн були безготівковими; кількість активних карток становила 65,4 млн, а кількість токенізованих карток зросла на 25,9% [15]. Через BankID НБУ проведено 109,4 млн успішних електронних ідентифікацій [12].

Практичний кейс АТ «Райффайзен Банк» демонструє перенесення окремих процедур у цифрове середовище. Запуск цифрового онбордингу ФОП через MyRaif у червні 2026 р. і досягнення 67% частки нових ФОП, які відкривають рахунки онлайн, свідчать про практичну реалізацію цифрових можливостей [15].

Гіпотеза H1 отримала підтвердження на рівні структурно-динамічного та кейс-аналізу. Наукова новизна полягає в удосконаленні методичного підходу до оцінювання регуляторного сприяння цифровізації через поєднання показників цифрової ідентифікації, платежів, відкритого банкінгу та дистанційного обслуговування. Практичне значення полягає в можливості використання цього підходу банками та регулятором для оцінювання готовності до нормативних змін і результативності цифрової політики.

Перспективним напрямом є формування панельної бази даних за кількома банками України та перехід від структурно-динамічного аналізу до статистичної оцінки сили та значущості впливу регуляторних факторів. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Gomber P., Koch J.-A., Siering M. Digital Finance and FinTech: Current Research and Future Research Directions. *Journal of Business Economics*. 2017. Vol. 87. P. 537–580. DOI: https://doi.org/10.1007/s11573-017-0852-x
2. Vives X. Digital Disruption in Banking. *Annual Review of Financial Economics*. 2019. Vol. 11. P. 243–272. DOI: https://doi.org/10.1146/annurev-financial-100719-120854
3. Boot A., Hoffmann P., Laeven L., Ratnovski L. Fintech: What's Old, What's New? *Journal of Financial Stability*. 2021. Vol. 53. Art. 100836. DOI: https://doi.org/10.1016/j.jfs.2020.100836
4. Basel Committee on Banking Supervision. Sound Practices: Implications of fintech developments for banks and bank supervisors. Basel : Bank for International Settlements, 2018. URL: https://www.bis.org/publications/201802-practices-sound-practices-implications-fintech-developments-banks-and-bank-supervisors
5. Версаль Н., Дудник Я. Диджитал трансформація банківської діяльності в Україні. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2024. № 1. С. 68–77. DOI: https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-01-68-77
6. Данік Н., Торлопов А. Вплив цифрової трансформації на банківський сектор України. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2024. Vol. 3. No. 3. P. 95–103. DOI: https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20240303.09
7. Бугель Ю., Очеретко Б. Цифрова трансформація банківської системи: інновації та вплив на фінансові послуги. *Економічний аналіз*. 2024. Т. 34. № 3. С. 257–273. DOI: https://doi.org/10.35774/econa2024.03.257
8. Кретов Д. Ю., Міндова О. І. Цифровізація банківського сектору України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 2. DOI: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-49-35
9. Закон України «Про платіжні послуги» від 30.06.2021 р. № 1591-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/1591-20#Text
10. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про відкритий банкінг в Україні» від 25.07.2025 р. № 80. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_25072025_80
11. Постанова Правління Національного банку України «Про внесення змін до Положення про відкритий банкінг в Україні» від 31.03.2026 р. № 32. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_31032026_32
12. Національний банк України. Система BankID НБУ у 2025 році: зростає попит та довіра користувачів. 03.02.2026. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/sistema-bankid-nbu-u-2025-rotsi-zrostaye-popit-ta-dovira-koristuvachiv
13. Національний банк України. Операції з платіжними картками у 2025 році: більшість – безготівкові. 16.02.2026. URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/operatsiyi-z-platijnimi-kartkami-u-2025-rotsi-bilshist--bezgotivkovi
14. АТ «Райффайзен Банк». Акціонери Райффайзен Банку затвердили результати 2025 року та стратегічні пріоритети на 2026-й. 01.05.2026. URL: https://raiffeisen.ua/news/akcioneri-raiffeisen-banku-zatverdili-rezultati-2025-roku-ta-strategichni-prioriteti-na-2026-y-2334
15. АТ «Райффайзен Банк». Майже 7 із 10 рахунків ФОП у Райффайзен Банку відкривають онлайн. 27.08.2026.URL:https://raiffeisen.ua/news/mayzhe-7-iz-10-rahunkiv-fop-u-raiffeisen-banku-vidkrivayut-onlayn---2365
16. АТ «Райффайзен Банк». Документи та фінансова звітність банку. 2026. URL: https://raiffeisen.ua/documents/zviti-banku/finansova-zvitnist-banku-zgidno-z-mizhnarodnimi-standartami-finansovoi-zvitnosti-zi-zvitom-auditor%D0%B0

REFERENCES

АТ «Raiffaizen Bank». (2026). *Dokumenty ta finansova zvitnist banku* [Documents and financial statements of the bank]. https://raiffeisen.ua/documents/zviti-banku/finansova-zvitnist-banku-zgidno-z-mizhnarodnimi-standartami-finansovoi-zvitnosti-zi-zvitom-auditor%D0%B0

АТ «Raiffaizen Bank». (2026, May 1). *Aktsionery Raiffaizen Banku zatverdyly rezultaty 2025 roku ta stratehichni*

priorytety na 2026-y [Raiffeisen Bank shareholders approved the results of 2025 and strategic priorities for 2026]. https://raiffeisen.ua/news/akcioneri-raiffeisen-banku-zatverdili-rezultati-2025-roku-ta-strategichni-prioriteti-na-2026-y-2334

АТ «Raiffaizen Bank». (2026, August 27). *Maizhe 7 iz 10 rakhunkiv FOP u Raiffaizen Banku vidkryvaiut onlain* [Almost 7 out of 10 sole proprietor accounts at Raiffeisen Bank are opened online]. https://raiffeisen.ua/news/mayzhe-7-iz-10-rahunkiv-fop-u-raiffeisen-banku-vidkrivayut-onlayn---2365

Basel Committee on Banking Supervision (2018). *Sound Practices: Implications of fintech developments for banks and bank supervisors*. Basel: Bank for International Settlements. https://www.bis.org/publications/201802-practices-sound-practices-implications-fintech-developments-banks-and-bank-supervisors

Boot A., Hoffmann P., Laeven L. & Ratnovski L. (2021). Fintech: What's Old, What's New? *Journal of Financial Stability, 53*, Art. 100836. https://doi.org/10.1016/j.jfs.2020.100836

Buhel Yu. & Ocheretko B. (2024). Tsyfrova transformatsiia bankivskoi systemy: innovatsii ta vplyv na finansovi posluhy [Digital transformation of the banking system: innovations and impact on financial services]. *Ekonomichnyi analiz, 34*(3), 257–273. https://doi.org/10.35774/econa2024.03.257

Danik N. & Torlopov A. (2024). Vplyv tsyfrovoi transformatsii na bankivskyi sektor Ukrainy [The impact of digital transformation on the banking sector of Ukraine]. *International Science Journal of Management, Economics & Finance, 3*(3), 95–103. https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20240303.09

Gomber P., Koch J.-A. & Siering M. (2017). Digital Finance and FinTech: Current Research and Future Research Directions. *Journal of Business Economics, 87*, 537–580. https://doi.org/10.1007/s11573-017-0852-x

Kretov D. Yu. & Mindova O. I. (2024). Tsyfrovizatsiia bankivskoho sektoru Ukrainy: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku [Digitalization of the banking sector of Ukraine: current state and development prospects]. *Stalyi rozvytok ekonomiky, 2*. https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-49-35

Natsionalnyi bank Ukrainy. (2026, February 3). *Systema BankID NBU u 2025 rotsi: zrostaie popyt ta dovira korystuvachiv* [NBU BankID system in 2025: user demand and trust are growing]. https://bank.gov.ua/ua/news/all/sistema-bankid-nbu-u-2025-rotsi-zrostaye-popit-ta-dovira-koristuvachiv

Natsionalnyi bank Ukrainy. (2026, February 16). *Operatsii z platizhnymy kartkamy u 2025 rotsi: bilshist – bezghotivkovi* [Payment card transactions in 2025: the majority are cashless]. https://bank.gov.ua/ua/news/all/operatsiyi-z-platijnimi-kartkami-u-2025-rotsi-bilshist--bezgotivkovi

Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy № 80. (2025, July 25). Pro zatverdzhennia Polozhennia pro vidkrytyi bankinh v Ukraini [On the approval of the Regulation on open banking in Ukraine]. https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_25072025_80

Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy № 32. (2026, March 31). Pro vnesennia zmin do Polozhennia pro vidkrytyi bankinh v Ukraini [On amendments to the Regulation on open banking in Ukraine]. https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_31032026_32

Versal N. & Dudnyk Ya. (2024). Dydzhytal transformatsiia bankivskoi diialnosti v Ukraini [Digital transformation of banking activities in Ukraine]. *Ekonomichnyi chasopys Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky, 1*, 68–77. https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-01-68-77

Vives X. (2019). Digital Disruption in Banking. *Annual Review of Financial Economics, 11*, 243–272. https://doi.org/10.1146/annurev-financial-100719-120854

Zakon Ukrainy № 1591-IX. (2021, June 30). Pro platizhni posluhy [On payment services]. https://zakon.rada.gov.ua/go/1591-20#Text

Дослідження не отримувало зовнішнього фінансування.

Авторка заявляє про відсутність конфлікту інтересів щодо проведення дослідження, підготовки та публікації статті.

Під час доопрацювання рукопису використовувалися інструменти штучного інтелекту для редакційного опрацювання тексту та структурування матеріалу; зміст, джерела, результати дослідження та остаточні формулювання перевірені авторкою.

Стаття надійшла до редакції / Received: 13.09.2026
Статтю прийнято до публікації / Accepted: 26.09.2026
Оприлюднено / Published: 25.10.2026